

Editörün Kaleminden

Değerli Meslektaşlarım,

Bir süredir bu sayfayı hasta güvenliği ile ilgili konulara ayırmış durumdayım. Bu sayıda ele almak istediğim konu acil hemşireliği içinde önemli bir yer tutan "triyaaj uygulamaları" olacak.

Acil hemşireliği 1960'lı yıllardan bu yana önemli gelişmeler göstermiştir. 1975 yılında, Amerika Birleşik Devletleri'nde Acil Hemşireliği Derneği (Emergency Nurses Association=ENA) tarafından "acil hemşireliği standartları" oluşturulmuş, acil hemşirelerinin özel bir eğitim almasının gerekliliği belirtilmiş ve 1980 yılından itibaren de acil hemşirelerine sınavla "acil hemşiresi sertifikası" verilmeye başlanmıştır.

Son yıllarda acil servislere başvuruların artması hizmet sunumunu olumsuz yönde etkilemektedir. Diğer yandan, artan ihtiyacı karşılayacak hemşire ve diğer personelin yetersizliği hastaların acil serviste bekleme sürelerini uzatmakta ve hasta memnuniyetini düşürmektedir. Acil servise başvuran hastalara uygun ve zamanında müdahale edilmesinde, kaynakların daha etkin ve verimli kullanılmasında triyaaj uygulaması ve diğer acil bakım süreçlerinin iyileştirilmesi çok daha önem kazanmıştır.

Birinci Dünya Savaşı yıllarında kullanılmaya başlanan triyaaj, fransızca bir terim olup bakımla ilgili hastaların önceliklerinin belirlenmesi ve sıraya sokulması sürecidir.

Günümüzde kullanılmakta olan üçlü, dördü ya da besli olmak üzere farklı triyaaj sistemleri vardır. Triyaajla ilgili yapılmış çalışmalardan elde edilen kanıta dayalı bilgilere göre uygulamaya aktarılması istenen öneriler; "5'li triyaaj sisteminin kullanılması, iki aşamalı triyaaj sistemi ile birlikte yapılacak standart direktiflerin belirlenmesi, triyaaj kararına destek olmak üzere elektronik sistem kullanılması ve triyaaj yapacak tüm acil çalışanlarının bu konuda eğitim alması" şeklinde sıralanmaktadır.

Ülkemizde ise 2007 yılında yenilenen Hemşirelik Kanunu kapsamında özel alanlarda çalışan hemşirelerin eğitimi ve yetkilendirilmesi önem kazanmış; ancak bu kanunun uygulamaya yansımaları için gerekli yönetmelikler henüz yayınlanmamıştır. Acil hemşireliği ile ilgili ilk kurs programı Semahat Arsel Hemşirelik Eğitim ve Araştırma Merkezi tarafından 1994'te yapılmış olup Sağlık Bakanlığı'nın Aralık 2005'te yayınladığı "Acil Bakım Hemşireliği Eğitim Programı Uygulama Yönergesi" ile her yıl çeşitli illerde kurs programları düzenlenmeye başlamıştır. Bu kursların kapsamında triyaaj konusuna yer verilmekle birlikte ayrı bir triyaaj kursu yoktur. Ülkemizde yapılan sınırlı sayıda çalışmada; hastanelerde triyaaj alanlarının yetersiz olduğu, kayıtların düzenli ve yeterli

şekilde tutulmadığı, triyaaj uygulayan sağlık çalışanlarının çoğunun triyaaj eğitimi almadığı ve triyaaj kararlarının yetersiz olduğu, ancak eğitim alan grubun almanlara göre daha doğru triyaaj kararı verdikleri saptanmıştır.

Sağlık Bakanlığı tarafından 16 Ekim 2009'da yayınlanan 27378 sayılı "Yataklı Sağlık Tesislerinde Acil Servis Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliği" ile acil servis hizmetleri özellikle de triyaaj uygulama standartları (altyapı, malzeme, insangücü) belirlenmiştir. Ülkemizde, özellikle kış aylarında yoğun biçimde yaşanan grip salgınları ile birlikte acil servislerdeki hizmetin etkin ve verimli sunumu daha da önemli hale gelmiş olup konu ile ilgili tebliğin yayınlanması çok olumlu bir gelişmedir. Ancak, yayınlanan bu standartların hayata geçirilmesinde hemşire ve hekimler başta olmak üzere tüm sağlık ekibi üyelerinin birlikte çalışması, acil servis hizmetleri ve triyaajla ilgili standartları uygulamaya koyması, eğitim programları düzenlemesi ve bu konuda daha fazla araştırma yapmasına ihtiyaç vardır.

Tüm meslektaşlarımın yeni yılını kutlar, 2010 yılının hepimiz için daha verimli bir yıl olmasını dilerim.

*Sevgi ve Saygılarımla,
Yard. Doç. Dr. Emine Türkmən*

